

รูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*

A MANAGEMENT MODEL FOR INTERNAL EDUCATIONAL QUALITY ASSURANCE OF BASIC EDUCATIONAL SCHOOLS

กิตต์ดนัย แจ่มแสงทอง

Kitdanai Jangsagthong

เสาวณีย์ สิกขาบุนฑิต

Sowwanee Sikkhabundit

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

North Bangkok University, Thailand

มนสิข สิริสมบุญ

Monsit Sittisomboon

มหาวิทยาลัยนเรศวร

Advisor Naresuan University, Thailand

E-mail: jang141001@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) พัฒนารูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ทดลองใช้รูปแบบฯ 4) ประเมินรูปแบบฯ ที่ผ่านการทดลองแล้ว ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน วิธี กลุ่มตัวอย่างการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหาร คือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน ที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 117 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 12 คน กลุ่มตัวอย่างการประเมินรูปแบบฯ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ประเมินภายนอก ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ จำนวน 9 คน เครื่องมือวิจัย คือ รูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน สถิติทดสอบสมมติฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แนวทางการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย 7 ด้าน ตัวบ่งชี้ย่อย 63 ตัวบ่งชี้ 2) ผลการพัฒนารูปแบบฯ พบว่า มีองค์ประกอบ

* Received 31 January 2021; Revised 27 April 2021; Accepted 30 April 2021

2 องค์ประกอบ คือ 1) การประกันคุณภาพภายใน 2) รูปแบบการบริหาร มี 5 ชั้น ใช้ชื่อ “E - PDCA” 3) ผลการวัดความรู้ผู้เข้ารับการอบรมการใช้รูปแบบฯ ก่อนและหลังการอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีการพัฒนาที่สูงขึ้น และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมาก 4) ผลการประเมินรูปแบบฯ พบว่า คุณภาพของรูปแบบด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหาร, การประกันคุณภาพภายใน, การศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

The Objectives of this research article were to 1) Study the condition and guidelines of management for internal educational quality assurance management of basic educational schools. 2) Develop a management model. 3) To try out the model. 4) Evaluate a management model for internal educational quality assurance management of basic educational schools by using mixed method The sample group of studies, condition and management approach included school directors, deputy-directors and persons who were responsible for the school internal quality assurance used in the quantitative research, 117 people and the qualitative research, 12 people. The sample group of model evaluation Tested included experts, external assurance, school directors, and supervisors of 9 people. The research tool is a management model for internal educational quality assurance management of basic educational schools and satisfaction assessment form. Data were analyzed using basic statistics. Statistics test hypothesis and content analysis The finding revealed that; 1) The condition of internal educational quality assurance management of basic educational schools Omit, there was a high level of practice. The Guidelines for the Management of Educational Quality Assurance consist of 7 aspects, 63 sub-indicators. 2) The development of the model found that there are 2 components: 1) internal quality assurance 2) administration model is "E-PDCA" 3) Results of measuring knowledge of trainees using the model before and after the training, there were statistically significant differences at the .05 level, with higher development. And they were satisfied with the overall layout at a high level. 4) Evaluation of the model indicated that its quality as a whole was at the high

level, and the quality aspects of utility, feasibility, appropriateness, and accuracy were also at the highest level.

Keywords: Management Model, Education Quality Assurance, Basic Education

บทนำ

การศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานสำหรับประชากรเป็นกลไกหลักสำคัญในการขับเคลื่อน การพัฒนาประเทศ จึงเป็นหน้าที่ของรัฐในการเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาของผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ โดยการพัฒนาสถานศึกษาทุกแห่งให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เท่าเทียม และจัดให้มีระบบสนับสนุนและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมที่มีศักยภาพและความพร้อมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) โดยพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันในการบริหารจัดการและการตัดสินใจเชิงนโยบายที่ส่งผลต่อกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม ทั้งผู้เรียนและสถานศึกษาที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารจัดการและการจัดการศึกษาที่เปิดช่องทางการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างไร้ขีดจำกัด เพื่อสร้างความเสมอภาคในการศึกษาเรียนรู้โดยไม่จำกัดรูปแบบ เวลา และสถานที่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 43 โรงเรียน ได้ดำเนินการพัฒนามาตรฐาน และคุณภาพการศึกษาตามแนวทางระบบประกันคุณภาพภายใน และกฎกระทรวง พร้อมขอรับการประเมินภายนอกรอบสามตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 – 2559 จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จำนวน 42 โรงเรียน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2561) ผลจากการประเมินภายนอกรอบสามของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า มีโรงเรียน จำนวน 17 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 40.48 ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานการประเมินภายนอกรอบสาม และเมื่อพิจารณารายการมาตรฐานพบว่า มาตรฐานที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน มีโรงเรียนที่ได้รับระดับคุณภาพควรปรับปรุง 17 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 40.48 และระดับคุณภาพพอใช้ 21 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 50 จึงมีความจำเป็นต้องเร่งพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษาของสถานศึกษาดังกล่าว เพราะผลของการพัฒนาจะสะท้อนถึงกระบวนการบริหารจัดการการศึกษาของสถานศึกษา และบทสรุปผู้บริหารที่กล่าวถึงด้านการประกันคุณภาพภายในให้สถานศึกษาควรทำความเข้าใจกับคุณครูให้ตระหนักและร่วมมือในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน ควรส่งเสริมให้ครูทุกคนเห็นความสำคัญในการประเมินคุณภาพภายใน ทั้งนี้รวมไปถึงรายงาน

การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2561 ของกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4, 2561) เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา พบปัญหาในเรื่องการเปลี่ยนผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาบ่อย ทำให้ต้องเรียนรู้งานใหม่ ซึ่งทำให้ขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน รวมทั้งผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4, 2561)

จากความสำคัญ และสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจในการดำเนินการเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารและจัดการระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้กับผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจและมีความสามารถในการนำการประกันคุณภาพสู่การปฏิบัติจริง ให้เกิดประสิทธิผลที่ยั่งยืน จึงจัดทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเป็นไปตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยรูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method) โดยมีขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการประกันคุณภาพภายใน และการพัฒนาหลักสูตรการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำมาสร้างเป็นประเด็น

คำถามเพื่อนำไปใช้ในการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ผู้วิจัยสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 39 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา กลุ่มบริหารวิชาการ จำนวน 39 คน ครูผู้ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน จำนวน 39 คน รวม 117 คน ได้โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามสภาพการบริหารการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้ววิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970)

3. ผู้วิจัยศึกษาแนวทางการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำนวน 5 คน ศึกษาในเทศก์ที่รับผิดชอบระบบการประกันคุณภาพภายใน จำนวน 2 คน และครูผู้ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน จำนวน 5 คน โดยได้จากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interviews) หากคุณภาพโดยผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ให้อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ร่วมให้ความเห็น ตรวจสอบแก้ไข นำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และนำข้อมูลที่ได้มาสรุปเพื่อกำหนดเป็นตัวบ่งชี้ของการบริหารการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

ผู้วิจัยออกแบบรูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับร่าง จากนั้นนำเสนอเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและการใช้ภาษา และนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประเมินความถูกต้อง และความเหมาะสมของรูปแบบ แล้ววิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยทดลองใช้รูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกับกลุ่มเป้าหมาย โดยการจัดการอบรมให้ครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนหนองเสือวิทยาคม และโรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์ (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โรงเรียนละ 15 คน รวม 30 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จากนั้นประเมินผลด้วยแบบทดสอบ จำนวน 30 ข้อ โดยใช้สถิติ t - test ประเมินความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบฯ โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ ซึ่งมีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แล้ววิเคราะห์ความพึงพอใจโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบกับเกณฑ์

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยใช้กระบวนการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ประสบการณ์เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ศึกษาานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 3 คน ครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมิน รอบ 3 ในระดับดีมาก จำนวน 3 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ แล้ววิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ 1) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษา 2) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และ 3) ด้านการนำผลการประเมินคุณภาพไปใช้ของสถานศึกษา

1.2 ผลสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่าแนวทางการบริหารการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 7 ด้าน

และตัวบ่งชี้ย่อย 63 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษา จำนวน 11 ตัวบ่งชี้ 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จำนวน 11 ตัวบ่งชี้ 3) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จำนวน 16 ตัวบ่งชี้ 4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ 5) การติดตามผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จำนวน 9 ตัวบ่งชี้ 6) การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษา จำนวน 8 ตัวบ่งชี้ การนำผลการประเมินคุณภาพไปใช้ของสถานศึกษา จำนวน 3 ตัวบ่งชี้

2. ผลการยกร่างรูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า

ร่างรูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก คือ 1) การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) รูปแบบการบริหาร 5 ขั้นตอน คือ E - PDCA ทั้งสององค์ประกอบเชื่อมโยงความสัมพันธ์โดยที่กระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาดำเนินการตามขั้นตอนการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้ ขั้นที่ 1 การให้ความรู้ (E: Educate) เป็นกระบวนการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านการประกันคุณภาพภายในทั้ง 7 ด้าน 2) วางแผนการปฏิบัติงาน (P: Plan) ประกอบด้วยกิจกรรมที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ การกำหนดมาตรฐานสถานศึกษาและจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 3) ดำเนินการตามแผน ประกอบด้วยกิจกรรมที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (D: Do) 4) ตรวจสอบประเมินผล ประกอบด้วยกิจกรรมที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ การติดตามผลการประเมินคุณภาพการศึกษาและการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (C: Check) และ 5) นำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (A: Act) ประกอบด้วยกิจกรรมที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ การนำผลการประเมินคุณภาพไปใช้ ผลการประเมินความเหมาะสม และความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.76 แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมและความถูกต้องของรูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประเด็นในการตรวจสอบ		ความเหมาะสม			ความถูกต้อง		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ขั้น E: Educate การให้ความรู้							
1.	การให้ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน 7 ด้าน	4.78	.44	มากที่สุด	4.76	.43	มากที่สุด

ประเด็นในการตรวจสอบ	ความเหมาะสม			ความถูกต้อง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ขั้น P: Plan การวางแผนการปฏิบัติงาน						
2. การกำหนดมาตรฐานการศึกษา	4.73	.34	มากที่สุด	4.73	.34	มากที่สุด
3. การจัดทำแผนพัฒนาการจัด การศึกษาของสถานศึกษา	4.80	.32	มากที่สุด	4.80	.32	มากที่สุด
ขั้น D: Do การดำเนินงานตามแผน						
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.71	.42	มากที่สุด	4.71	.41	มากที่สุด
การประเมินผลและตรวจสอบ	4.68	.41	มากที่สุด	4.68	.41	มากที่สุด
5. คุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา						
ขั้น C: Check การตรวจสอบประเมินผล						
การติดตามผลการประเมิน	4.78	.44	มากที่สุด	4.78	.44	มากที่สุด
6. คุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา						
7. การรายงานคุณภาพการศึกษา ประจำปีของสถานศึกษา	4.76	.43	มากที่สุด	4.76	.43	มากที่สุด
ขั้น A: Act การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน						
8. การนำผลการประเมินคุณภาพไป ใช้ของสถานศึกษา	4.65	.42	มากที่สุด	4.65	.42	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม						
	4.76	.42	มากที่สุด	4.73	.40	มากที่สุด
$\bar{X} = 4.76, S.D. = .41$						

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า

3.1 ผลการประเมินของผู้เข้ารับการอบรมการใช้รูปแบบฯ ก่อนและหลังการอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีการพัฒนาที่สูงขึ้น แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติของการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังอบรมของผู้เข้ารับการอบรม

การทดสอบ	n	$\bar{x}$	S.D.	t	df	sig
ก่อนอบรม	30	13.70	2.51	15.00*	29	0.0000
หลังอบรม	30	25.03	3.59			

* นัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ผลการประเมินความพึงพอใจการใช้รูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า

ผลการประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.62 แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประเด็นในการตรวจสอบ		ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ขั้น E: Educate การให้ความรู้							
1.	การให้ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน 7 ด้าน	4.66	.35	มากที่สุด	4.61	.36	มากที่สุด
ขั้น P: Plan การวางแผนการปฏิบัติงาน							
2.	การกำหนดมาตรฐานการศึกษา	4.66	.31	มากที่สุด	4.70	.25	มากที่สุด
3.	การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.62	.36	มากที่สุด	4.63	.31	มากที่สุด
ขั้น D: Do การดำเนินงานตามแผน							
4.	การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.62	.33	มากที่สุด	4.62	.31	มากที่สุด
5.	การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	4.56	.37	มากที่สุด	4.62	.31	มากที่สุด
ขั้น C: Check การตรวจสอบประเมินผล							
6.	การติดตามผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	4.68	.35	มากที่สุด	4.65	.36	มากที่สุด
7.	การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษา	4.58	.38	มากที่สุด	4.64	.33	มากที่สุด

ประเด็นในการตรวจสอบ		ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ขั้น A: Act การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน							
8.	การนำผลการประเมินคุณภาพไปใช้ของสถานศึกษา	4.61	.31	มากที่สุด	4.50	.40	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.62	.31	มากที่สุด	4.62	.31	มากที่สุด
		$\bar{x} = 4.62, S.D. = .31$					

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ สมคิด พรหมจ้อย ที่ชี้ให้เห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้ ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อการประกันคุณภาพภายนอก เพื่อยืนยันผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาว่าการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการบริหารที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องทั้งการวางแผน การกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ ทั้งยังมีการตรวจสอบผลงานให้เป็นไปตามมาตรฐาน (สมคิด พรหมจ้อย, 2544)

1.2 ผลสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่าแนวทางการบริหารการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 7 ด้าน และตัวบ่งชี้ย่อย 63 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษา จำนวน 11 ตัวบ่งชี้ 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จำนวน 11 ตัวบ่งชี้ 3) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จำนวน 16 ตัวบ่งชี้ 4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ 5) การติดตามผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จำนวน 9 ตัวบ่งชี้ 6) การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษา จำนวน 8 ตัวบ่งชี้ การนำผลการประเมินคุณภาพไปใช้ของสถานศึกษา จำนวน 3 ตัว มีความสอดคล้องกับ ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้ออกแบบองค์ประกอบของการประกันคุณภาพเพื่อดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในสังกัด ประกอบด้วย 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 3) การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 5) การติดตามผลการประเมินคุณภาพ

การศึกษา 6) การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี 7) การนำผลการประเมินคุณภาพไปใช้ (ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 2 องค์ประกอบ คือ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และรูปแบบการบริหาร 5 ขั้นตอน ใช้ชื่อ “E - PDCA” ได้แก่ 1) การให้ความรู้ (E: Educate) 2) วางแผนการปฏิบัติงาน (P: Plan) 3) ดำเนินการตามแผน (D: Do) 4) ตรวจสอบประเมินผล (C: Check) และ 5) นำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (A: Act) และผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า การบริหารการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีการฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงาน และมีการกำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง โดยผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการ และครูที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ สอดคล้องกับ ปรีดา บุญเพลิง และคณะ ได้กล่าวว่า การนำนโยบายการปฏิบัติให้บรรลุความสำเร็จเพียงไรขึ้นอยู่กับความตั้งใจของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ และจำเป็นต้องตระหนักด้วยว่า ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติต้องยึดมุมมองของผู้กำหนดนโยบาย (ปรีดา บุญเพลิง และคณะ, 2562)

นอกจากนี้รูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ผ่านการยกร่างและตรวจสอบยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ตรวจสอบความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และความเป็นประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด นำข้อมูลที่ได้มารวบรวม วิเคราะห์แต่ละประเด็นเพื่อหาข้อสรุป นำไปปรับปรุง แก้ไข ทำให้ได้รูปแบบที่สมบูรณ์สามารถไปใช้ได้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุพผา ทองน้อย กล่าวถึงการพัฒนาแบบว่าผู้วิจัยจะพัฒนาแบบขึ้นมาก่อนโดยการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิด วิเคราะห์สภาพการณ์ต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรนั้น หรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบ และในการวิจัยบางเรื่องจำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้อง และความเหมาะสมด้วย จากผลการประเมินคุณภาพรูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า คุณภาพรูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม และความถูกต้อง ดังนี้ (บุพผา ทองน้อย, 2557)

ด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) รูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมใน

ระดับมากที่สุด โดยสาระของรูปแบบมีความสอดคล้องกับ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ที่เป็นเช่นนี้เพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนี้ มีกระบวนการที่เน้นให้บุคลากรเรียนรู้จากการปฏิบัติงานร่วมกันจนเกิดทักษะสามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับ Fetterman, D.M. ที่สรุปไว้ว่าการร่วมมือร่วมพลังในการปฏิบัติงานช่วยให้บุคลากรเกิดความรู้และทักษะในการปฏิบัติ รวมทั้งเกิดความรู้ลึกเป็นเจ้าของผลงานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติจนเกิดความสำเร็จ (Fetterman, D.M., 1996)

ด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards)) รูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความถูกต้องในระดับมากที่สุด โดยรูปแบบช่วยให้การประเมินตนเองมีความถูกต้องตรงกับการปฏิบัติงานจริง ทั้งนี้ อาจเนื่องจากรูปแบบมีแนวคิด หลักการ ตรงกับหลักการประกันคุณภาพการศึกษา มีการระบุเนื้อหาที่เกี่ยวข้องชัดเจน มีการกำหนดมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน มีกระบวนการครอบคลุมภาระงานการประเมินคุณภาพภายใน มีการรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือและแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ทำให้ผลการประเมินมีความถูกต้อง การสรุปผลการประเมินภายในมีความสมเหตุสมผล มีคุณภาพและน่าเชื่อถือ ซึ่งสอดคล้องกับ Kusek, J.Z. & Rist, R.C. ที่สรุปไว้ว่า ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ต้องมีความถูกต้อง สามารถตรวจสอบได้มีความยุติธรรม และน่าเชื่อถือ จึงจะทำให้รูปแบบ มีความน่าเชื่อถือ และผลจากการใช้รูปแบบ น่าเชื่อถือด้วย (Kusek, J.Z. & Rist, R.C., 2004) เป็นไปตามที่ รัตนะ บัวสนธ์ กล่าวไว้ว่าการประเมินด้านความเหมาะสมควรพิจารณาการบริการ ด้านความเป็นประโยชน์ควรพิจารณาว่าผลการประเมินจะสามารถให้สารสนเทศที่มีความหมาย ทันเวลา และมีผลต่อการนำไปใช้ได้จริง ด้านความเป็นไปให้ควรพิจารณาว่ารูปแบบนั้นง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ เหมาะสมกับเวลาทรัพยากร และทุนที่จะต้องใช้ในการดำเนินการ ด้านความถูกต้อง ควรพิจารณาว่า รูปแบบนั้นมีความแม่นยำ สรุปได้อย่างถูกต้องตามเทคนิค วิธีการต่าง ๆ (รัตนะ บัวสนธ์, 2550)

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ทดลองใช้รูปแบบฯ โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการการประกันคุณภาพภายในให้กับคณะครูโรงเรียนหนองเสือวิทยาคม และโรงเรียนที่ปิงกรวิทยาพัฒนา (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โรงเรียนละ 15 คน รวม 30 คน ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกคน สอดคล้องกับ ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์ กล่าวว่า กระบวนการฝึกอบรมจะต้องเป็นกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเข้าถึงวิธีการเรียนรู้ร่วมกันเป็นการสร้างความกระจำชัดในภาระงานที่ปฏิบัติรวมทั้งการให้คำปรึกษา และการอำนวยความสะดวกในระหว่างดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้แก่ การจัดทำเอกสารเพื่อศึกษาเพิ่มเติม คู่มือการดำเนินงาน เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการ

ประเมินตนเอง แบบรายงานการประเมินตนเอง การประสานงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในสถานศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากในการสนับสนุนผลักดันความสำเร็จในการดำเนินงาน และช่วยกระตุ้นให้เกิดความตระหนัก เนื่องจากการประเมินแบบเสริมพลังเป็นกระบวนการที่สนับสนุนให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความตระหนักในคุณค่าและตัดสินใจด้วยตนเอง รวมทั้งกระบวนการร่วมมือรวมพลังในการปฏิบัติงาน ยังช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของผลงานนั้นอีกด้วย (ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์, 2547)

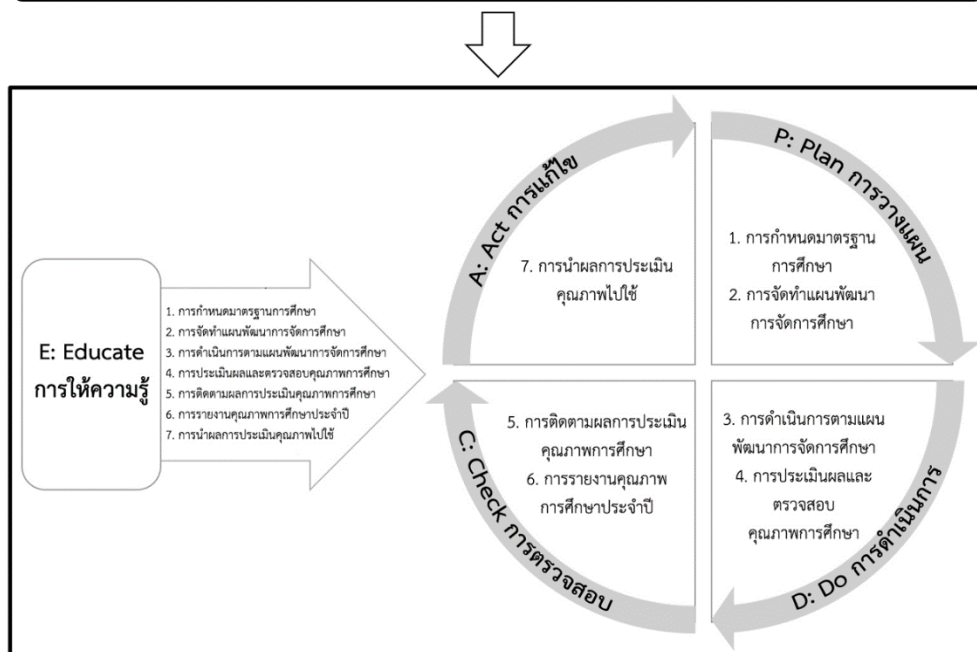
4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการตรวจสอบความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.47 จากผลการวิจัย อภิปรายผลได้ดังนี้ ด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) รูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด โดยรูปแบบมีกระบวนการที่มีประโยชน์ต่อวงการศึกษ ช่วยสะท้อนให้เห็นจุดแข็งจุดอ่อนของสภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ทั้งนี้อาจเนื่องจากรูปแบบมีขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจน มีการช่วยเหลือสนับสนุนแบบต่าง ๆ ทำให้ผลการประเมินคุณภาพมีความสมเหตุสมผลและให้ข้อมูลสารสนเทศในการตัดสินใจที่ถูกต้องสอดคล้องกับแนวคิดของ Stufflebeam, D. L. & Shinkfield, A. ที่กล่าวว่าการประเมินควรมีประโยชน์ เพื่อนำผลและสารสนเทศไปปรับปรุงงาน ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) รูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด โดยรูปแบบมีวิธีการและขั้นตอนที่เข้าใจได้ง่าย ไม่ยุ่งยาก กระบวนการช่วยให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เครื่องมือในการดำเนินการตามรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง มีทรัพยากรสนับสนุนเพียงพอ และมีความคุ้มค่าในการดำเนินการตามรูปแบบ (Stufflebeam, D. L. & Shinkfield, A., 2007) สอดคล้องกับแนวคิด Stufflebeam & Shinkfield ที่สรุปไว้ว่า เกณฑ์/มาตรฐานที่สามารถปฏิบัติได้ ต้องการการปฏิบัติที่เป็นจริง รอบคอบ เป็นที่ยอมรับและประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย (Stufflebeam, D. L. & Shinkfield, A., 2007)

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้รูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผ่านการประเมินความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา องค์ความรู้ใหม่จากงานวิจัยฉบับนี้แสดงดังภาพที่ 1

รูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

รูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ 1) การประกันคุณภาพภายใน 2) รูปแบบการบริหาร มี 5 ขั้นตอน ใช้ชื่อ “E - PDCA” ได้แก่ 1) การให้ความรู้ (E: Educate) (2) วางแผนการปฏิบัติงาน (P: Plan) 3) ดำเนินการตามแผน (D: Do) 4) ตรวจสอบประเมินผล (C: Check) และ 5) นำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (A: Act) และผลการประเมินรูปแบบพบว่าคุณภาพของรูปแบบด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ 1) สถานศึกษาควรตั้งกลุ่มเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในโดยเฉพาะ รวมถึงมีการประเมินศักยภาพของบุคลากร เพื่อให้ได้แนวทางการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ 2) ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำและให้ความสำคัญในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยการนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาระบบการประกันคุณภาพให้มีความเข้มแข็งและเปลี่ยนแปลงสู่เป้าหมายที่ต้องการ 3) การนำรูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ ควรมีการเตรียมความพร้อมของผู้บริหารสถานศึกษา

รวมถึงบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา โดยการฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงานให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบให้ชัดเจน และมีการประสานความร่วมมือกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ 1) ควรศึกษาผลการประกันคุณภาพการศึกษาที่เกิดขึ้นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลังจากที่ได้มีการใช้รูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ควรศึกษาการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากสถานศึกษามีหน้าที่จัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งอาจทำให้ได้ข้อค้นพบวิธีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในที่ดีขึ้น 3) ควรมีการทำวิจัยร่วมกับหน่วยงานความร่วมมือต่าง ๆ เพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในที่ดีขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. เรียกใช้เมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2563 จาก <https://www.moe.go.th//แผนการศึกษาแห่งชาติ-พ-ศ-2560>
- บุปผา ทองน้อย. (2557). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่งานประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). เรื่อง แนวปฏิบัติการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561. กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ปรีดา บุญเพลิง และคณะ. (2562). การนำรูปแบบการบริหารโรงเรียนนิติบุคคลไปสู่การปฏิบัติระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, 8(1), 96-106.
- ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์. (2547). ประกันคุณภาพการศึกษาเชิงระบบกลยุทธ์สู่อนาคตการศึกษาไทย. ประชาคมวิจัย, 9(4), 11-18.
- รัตน์ บัณฑิต. (2550). การบริหารโครงการ: แนวทางสู่ความสำเร็จ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2544). การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารสุขโขทัยธรรมมาธิราช, 14(1), 14-46.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. (2561). ข้อมูลสารสนเทศ. ปทุมธานี, สพม.4.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2561). รายงานประจำปี 2561 สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).

Fetterman, D. M. (1996). Empowerment Evaluation: An Introduction to Theory and Practice Empowerment Evaluation: An Introduction to Theory and Practice. Thousand Oaks: Sage.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size of Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607 – 640.

Kusek, J. Z. & Rist, R.C. (2004). Ten Steps to a Results – based Monitoring and Evaluation System: A Handbook for Development Practitioners. Washington, D. C. : The International Bank for Reconstruction and Development/ The World Bank.

Stufflebeam, D. L. & Shinkfield, A. (2007). Evaluation Theory Models and Applications. San Francisco: Jossey - Bass.